

Organ
Bildningsnämnden

Plats
Tekniska verken

Datum
13.11.2024

Tid
18.30-21.06 1

<p>Beslutande</p> <p>Elias Lindström, ordförande Erica Lindberg, kl. -19.10, § -76 Siv Forsbom-Hjerpe Henrik Löthman Merja Renvall Bernt Styrström Aino Waller</p>	<p>Övriga</p> <p>Mikael Rosbäck, bildningschef Emilia Walk Johansson, bitr. bildningschef Clary Malmberg, ledande administratör Monika von Frenckell, stadsstyrelsens representant, kl. 18.37-20.58, §§ 75-81</p> <p>Saga Ekholm, elevrådsrepresentant, kl. -20.02, § - 78</p> <p>Catharina von Schoultz, rektor Medborgar- institutet, kl. -19.05, § 74-76 Ulrika Carlsson, kostservicechef, kl. 19.15-19.50, § 77</p>
<p>Underskrifter</p> <p>Elias Lindström Ordförande</p> <p>Clary Malmberg Sekreterare</p>	
<p>Protokolljustering Elektroniskt enligt bakomliggande e-post 15.11.2024</p> <p>Bernt Styrström</p>	
<p>Protokollet publicerat på stadens webbplats 18.11.2024</p> <p>Clary Malmberg Ledande administratör</p>	
<p>Utdragets riktighet bestyrks Tekniska verken</p> <p>Clary Malmberg Ledande administratör</p>	

74 § Sammanträdetts konstituerande

Bildningsnämnden 74 §, 13.11.2024

Sammanträdetts beslutförhet och laglighet

Sammanträdet konstateras lagligen sammankallat och beslutför.

Protokolljustering

Till protokolljusterare utses Bernt Styrström

Protokolljustering genomförs elektroniskt senast 15.11.2024 kl. 11.00.

Föredragningslistan

Föredragningslistan godkänns.

Anmälnings- och aktuella ärenden

75 § Förslag till nytt samarbetsavtal för Medborgarinstitutet

Dnr MHSTAD/454/2023

Bildningsnämnden 65 §, 03.10.2023

Bilagor:

- Samarbetsavtal för Medborgarinstitutet, från 2008; A-Bildn 65 §
- Förslag till nytt samarbetsavtal för Medborgarinstitutet fr. 1.1.2024; B-Bildn 65 §
- Mötesanteckningar från möte 21.3.2023; C-Bildn 65 §
- Uträkningar av kostnader för den fria bildningen per kommun enligt förslaget till nytt samarbetsavtal; D-Bildn 65 §
- Avtal gällande landskapsfinansiering av Medborgarinstitutet i Mariehamn; E-Bildn 65 §

Biträdande bildningschefens beredning:

Medborgarinstitutets huvuduppgift är enligt landskapslag om Medborgarinstitut 1993:75 att erbjuda vuxna medborgare möjligheter till "allmänbildande utbildning och en meningsfull sysselsättning på fritiden i så nära anslutning till hemorten som möjligt". Mariehamns stad fungerar i dagsläget som huvudman för Medborgarinstitutet för alla Ålands kommuner.

Från 1.1.2023 betalas landskapsandelarna för Medborgarinstitutet direkt till Mariehamns stad genom ett avtal gällande landskapsfinansieringen av Medborgarinstitutet i Mariehamn, vilket är en förenkling jämfört med tidigare. Avtalet gäller för perioden 1.1.2023 – 31.12.2027. Därefter kan avtalet förnyas vart femte år. Medis ska enligt avtalet planera och förmedla ett brett utbud av allmänbildande kurser för invånarna på Åland. Enligt avtalet utbetalas ett årligt verksamhetsstöd direkt till staden, baserat på minst 7500 undervisningstimmar per år, vilket täcker ca 40 % av kostnaderna.

Medborgarinstitutets nu gällande avtal från 2008 behöver förnyas. Mariehamns stad samlade representanter från kommunerna till ett inledande möte 21.3.2023. På mötet presenterades Medborgarinstitutets verksamhet och kommunerna fick möjlighet att ge synpunkter på verksamheten. Minnesanteckningarna från mötet finns med som bilaga till ärendet.

Förslag till nytt samarbetsavtal i huvudsak utgående från befolkningstal

Stadens utgångspunkt vid framtagande av ett nytt samarbetsavtal är att få ett avtal som är så enkelt att administrera som möjligt. Nuvarande avtal tar hänsyn till antalet kommuninvånare i ålder 18-79 år samt det totala antalet kursdeltagare från kommunerna och antalet kursdeltagare från staden under det närmast föregående kalenderåret, vilket innebär betydande andel manuellt arbete.

I förslaget till nytt samarbetsavtal utgår finansieringen istället endast från antalet kommuninvånare över 16 år. Beräkningsgrunden utgår från ÅSUB:s befolkningsstatistik för 15 år och uppåt. Eftersom statistiken färdigställs med ett års fördröjning har femtonåringarna hunnit fylla 16 år och ska räknas med.

En gemensam kursplanerare istället för 15 kontaktpersoner

På mötet den 21.3.2023 betonades vikten av att fördelningen mellan kommunerna och staden blir bra. I förslaget till samarbetsavtal föreslås nu att staden ska arbeta för en mer jämbördig fördelning av kurser över hela Åland genom en gemensam regionvis kursplanering i samråd med kommunernas tjänstemän inom kultur, bibliotek, fritid eller annan utsedd person. Systemet med kontaktpersoner i varje kommun föreslås upphöra eftersom det inte har resulterat i en tillräckligt god spridning av verksamhet över hela Åland. Alla kommuner har inte heller en kontaktperson. Ersättningen om 2000 euro per kontaktperson skulle därmed utgå, totalt 30 000 euro. Biträdande rektor för Medis föreslås istället få ett särskilt uppdrag att arbeta för jämbördig fördelning av kurser över hela Åland, som övergripande kurskoordinator. Med en tjänsteman som ansvarar för att planera och nå spridning på Medborgarinstitutets kurser torde arbetet för kommunernas befintliga tjänstemän inte bli för hög. Att öka andelen kurser utanför Mariehamn förutsätter dock att samarbetskommunerna är behjälpliga att hitta lämpliga och förmånliga lokaler att hyra.

Målsättningen är också att Medis tillsvidare anställda lärare i bildkonst, friskvård, musik, språk och hantverk i större utsträckning ska arrangera kurser också utanför Mariehamn. I dagsläget, under hösten 2023, är 67% av det totala kursutbudet i Mariehamn. Avsikten med det nya avtalet är att andelen kurser som planeras i kommunerna ska stiga genom ökad och kontinuerlig kommunikation mellan Medis och kommunerna.

Deltagare i Medborgarinstitutets kursverksamhet

Lagstiftningen utgår ifrån att Medborgarinstitutet erbjuder meningsfull sysselsättning för vuxna. I samarbetsavtalet föreslås att samtliga kurser erbjuds för personer som fyllt 16 år. Personer yngre än 16 år kan delta i specifika kurser där en vuxen deltar tillsammans med ett barn, vilket ska framgå i kursinformationen. Det kan till exempel gälla matlagningskurser eller hantverk.

Lägre kostnader för samtliga kommuner 2024

Då budgeten för 2023 uppgjordes inledde förvaltningen ett arbete med att särskilja kostnaderna för den fria bildningen, för uppdragsutbildningen som sköts i Medis regi och för Böndernas hus. Detta arbete har fortsatt inför budgetåret 2024 och kostnaderna bedöms nu i stort vara korrekta.

Uppdragsutbildningen och Böndernas hus är från 2024 budgeterade helt skilt, och kostnaderna för Böndernas hus är fördelade mellan den fria bildningen och uppdragsutbildningen (50/50). Böndernas hus kan konstateras vara en dyr byggnad och i Mariehamns budget för 2024 föreslår förvaltningen att staden bör utreda andra möjligheter att sköta Medis och därmed överväga att avsluta hyreskontraktet med landskapets pensionsfond gällande Böndernas hus. I det fall att staden inte skulle

vinna upphandlingen av SFI, SIA och SUAS skulle hyreskostnaderna innebära stora kostnadsökningar för den fria bildningen.

Det kan konstateras att kostnaderna för den fria bildningen enligt budgetförslaget för 2024 sjunker med 88 718 euro till 494 312 euro, vilket är anmärkningsvärt. Det beror på att det inte längre finns sammanblandning av kostnader som härrör sig till uppdragsutbildningen.

Bifogat finns fördelning av kommunernas andelar enligt de nya föreslagna beräkningsgrunderna i förslaget till samarbetsavtal. Samtliga kommuners inklusive stadens kostnader för den fria bildningen föreslås sjunka 2024.

Ytterligare kan konstateras att förvaltningen under 2024 avser att arbeta med Medborgarinstitutets processer överlag, samt rutiner kring kursplanering. Ledningen bör analysera faktiska kostnader för kurser genom att redovisa bland annat hyreskostnader, löner inkl. traktamenten och utrustning för kurser. Bildningsnämnden måste även under 2024 ta ställning till om föreningar ska ha en roll inom Medborgarinstitutet i framtiden. Staden tar gärna emot synpunkter från kommunerna gällande föreningars eventuella framtida roll i Medis.

Bildningschefens förslag:

Bildningsnämnden skickar förslaget till nytt samarbetsavtal för utlåtande till medlemskommunerna. Kommunerna bör återkomma med synpunkter senast sista november 2023. Målsättningen är att det nya avtalet ska kunna träda ikraft 1.1.2024.

Beslut:

Förslaget godkänns.

Bildningsnämnden 75 §, 13.11.2024

Bilagor:

- Förslag 2 uppdaterat förslag till samarbetsavtal: F-Bildn 75 §
- Samarbetsavtal, kalkyl kostnadsfördelning; G-Bildn 75 §
- Kostnadsandelarna för samarbetskommunerna för år 2024; H-Bildn 75 §

Bildningschefens beredning:

Remissvaren på förslaget till nytt samarbetsavtal från kommunerna har sammanställts. De huvudsakliga synpunkterna som inkom var följande:

- De flesta kommuner vill ha en fördelningsnyckel utgående från kurstimmar per kommuninvånare och använda det som kostnadsfördelning
- Saltvik nämner alternativet kombination mellan kurstimmar per kommun samt en fast lägre avgift baserat på invånarantal

- Kommunerna vill tydligare veta vad som ingår i kostnaderna för Medis
- Slutreglering efter årets slut efterfrågas
- Flera kommuner, framför allt skärgården önskar behålla kontaktpersonerna
- Åldersgräns 16 accepteras, men Brändö öppnar för att även yngre kunde delta utan vuxen

5.2.2024 ordnade staden ett möte där kommunerna tillsammans fick möjlighet att diskutera förutsättningarna för ett nytt samarbetsavtal. På mötet lyfte staden möjligheten att ha en fördelningsnyckel baserad på nyttjande *och* invånarantal. På mötet ansåg dock flertalet kommuner anser att fördelningsnyckeln *enbart* ska vara nyttjande.

Staden anser att kostnaderna i viss mån bör fördelas mellan samtliga kommuner. Motiveringen till detta är att det alltid planeras för kurser i samtliga kommuner, men en del ställs in på grund av att inte tillräckligt med anmälningar inkommer. Cirka 20 procent av alla kurser som planeras inom fria bildningen ställs in på grund av att deltagandet inte blir tillräckligt. Kostnader för kurser som ställs in i arbetstid och planering har ändå funnits och det är därför rimligt att en del av kostnaderna fördelas utgående från invånarantal. Därtill kan alla ålänningar fritt anmäla sig till vilken kurs som helst, det vill säga ålänningarna erbjuds en service som de har rätt att ta del av om de önskar. I den aspekten finns ett värde att beakta.

I det uppdaterade förslaget till nytt samarbetsavtal har staden beaktat kommunernas synpunkter till den delen att det föreslås att fördelningsnyckeln görs så att endast 20% av kostnaderna fördelas utgående från invånarantal och 80% utgående från deltagande i förverkligade kurser. En skrivning om att slutreglering ska ske efter bokslut har även tagits med i avtalet 6 §.

Förslag till fördelningsnyckel:

Staden fördelar fria bildningens verksamhetskostnader på samtliga kommuner inklusive Mariehamn till den del som inte täcks av Ålands landskapsregering enligt avtal gällande landskapsfinansiering av Medborgarinstitutet i Mariehamn och av kursavgifter och andra intäkter kopplade till den fria bildningen. Av de kvarstående kostnaderna fördelas 20% mellan samtliga kommuner inklusive Mariehamn per kommuninvånare inom åldersspannet 15-90 år enligt föregående års slutgiltiga statistik från ÅSUB.

80% fördelas utgående från varje invånarens deltagande i förverkligade kurser beräknade enligt antal lektioner inom den fria bildningen under föregående kalenderår. Deltagarens angivna hemkommun i systemet e-kurs under december månad används som grund för fakturering.

Kostnaderna för Medborgarinstitutets verksamhet slutregleras efter bokslut.

I bilaga G redogörs för det ekonomiska konsekvenserna för fördelningsnyckeln som föreslås i det uppdaterade förslaget till samarbetsavtal. Som jämförelse bifogas även i bilaga H, kostnadsandelarna för samarbetskommunerna för år 2024 enligt det gamla

avtalet från 2008. I och med att nyttjandegraden i det nya förslaget beräknas på antal lektioner i stället för antal kurser blir beräkningen och fördelningen av kursdeltagandet mer med verkligheten överensstämmande.

I avtalets 8 § finns även en skrivning om att staden kommer att arbeta för en mer jämbördig fördelning av kurser över hela Åland, vilket innebär bättre möjligheter att delta i kurser för alla. Det är viktigt att Medis ska vara tillgängligt för hela Åland.

Det föreslås även att rektor ska kalla in representanter från kommunerna för samarbetsmöten två gånger per år i samband med uppgörande av bokslut och budget (avtalet 7 §). Syftet med samarbetsmötena är att ge insyn i Medis verksamhet och lyssna in kommunernas synpunkter. Representation i stadens bildningsnämnd föreslås dock inte.

Kontaktpersonerna föreslås fortsättningsvis fortsätta med en maximal ersättning om 2000 EUR per år och kommun. Kontaktpersonernas aktivitet kopplas dock tätare samman med ersättningens storlek för att stimulera till ökat kursutbud i kommunerna.

Kontaktpersonerna förväntas planera minst fem kurser per termin och för detta betalas den maximala ersättningen ut till respektive samarbetskommun. I fall att färre kurser än tio planerats betalas ersättning ut enligt antalet planerade kurser, varvid en kurs motsvarar 200 euro (avtalet 7 §). Samarbetet mellan kontaktpersonerna i kommunerna och medborgarinstitutet stärks genom att biträdande rektor fungerar som samordnare för kontaktpersonerna och följer upp kursplaneringen i kommunerna. Motiveringen till denna åtgärd är att staden vill få en mera jämbördig fördelning av förverkligade kurser ute i kommunerna, ett Medis för alla.

Stadens förhoppning är att kommunerna kan acceptera det liggande förslaget till nytt samarbetsavtal där staden långt tillmötesgår kommunernas önskemål. Det är ett avtal som är enkelt att administrera, har en tydlig fördelningsnyckel som till stor del baseras på faktiskt nyttjande samt innehåller en slutreglering. Dessutom förtydligas rutiner för samarbetsmöten mellan Mariehamn och kommunerna, vilket ska ge insyn och möjlighet till påverkan.

Bildningschefens förslag:

Bildningsnämnden ställer sig positiva till det uppdaterade förslaget till samarbetsavtal och skickar igen förslaget för utlåtande till medlemskommunerna. Kommunerna bör återkomma med synpunkter senast 11.12.2024.

Målsättningen är att det nya avtalet ska kunna träda i kraft 1.1.2025.

Beslut:

Förslaget godkänns.

Ärendet justeras omedelbart.

Avtal om Medborgarinstitutets vuxenutbildning

- 1 § Detta avtal har uppgjorts mellan Mariehamns stad (nedan kallad staden) och undertecknad samarbetskommun (nedan kallad kommunen).
- 2 § Avtalet avser kommunens köp av utbildningstjänster i stadens vuxenutbildningsnämnds regi inom Medborgarinstitutets verksamhetsområde.
- 3 § Medborgarinstitutets utbildningskurser ska erbjuda vuxna medborgare möjligheter till allmänbildande utbildning och en meningsfull sysselsättning på fritiden i så nära anslutning till hemorten som möjligt.
- 4 § Staden är huvudman för tjänsten där Medborgarinstitutet upprätthåller och ansvarar för förvaltning och ekonomi samt ansökan om landskapsandelar och – understöd.
- 5 § Vid tecknande av avtal garanterar staden två ledamöter från fastäländsk kommun och en från skärgårdskommun att ingå som representanter i stadens vuxenutbildningsnämnd.
- 6 § Kommunens invånare har rätt att anmäla sitt intresse till vilken kurs som helst.
- 7 § Kommunens kostnad, såsom kommunandel, presenteras i bilaga till detta avtal.
- 8 § Den totala årliga kommunandelen (207.387 euro år 2008 enligt bilaga) är bunden till Ålands konsumentprisindex (årsmedeltal från föregående år) och fördelas mellan samarbetskommunerna utifrån andelen av kommunens invånare i åldern 18-79 år (två år tidigare).
- Den totala årliga kommunandelen skall vart tredje år justeras så att relationen mellan den totala kommunandelen och stadens egna kommunbidrag motsvarar relationen mellan det totala antalet kursdeltagare från samarbetskommunerna och antalet kursdeltagare från staden under det närmast föregående kalenderåret. Den första justeringen görs 1.1.2011.
- 9 § Staden fakturerar kommunandelen årligen i två rater med förfallodagen 1 maj respektive 1 oktober.
- 10 § Kommunen kan välja en kontaktperson som bistår institutet vid planering och förverkligande av kurserna i kommunen. Dessa uppgifter kan också skötas på något annat lämpligt sätt. Kontaktpersonen avlönas enligt ett arvodesystem som fastställs av vuxenutbildningsnämnden. Även kontaktpersonens arbetsuppgifter fastställs av vuxenutbildningsnämnden i en arbetsordning.
- 11 § Fr.o.m. undertecknandet är avtalet i kraft och gäller tillsvidare.
- 12 § Detta avtal kan från vardera avtalsparten skriftligen sägas upp. Uppsägningstiden är 1 år.

Bilaga 1. Beräkning av kommunandel till avtal om Medborgarinstitutets vuxenutbildning

Bilaga 2. Underteckningsprotokoll till "Avtal om Medborgarinstitutets vuxenutbildning"

Undertecknandes signaturer

DP EA [signature] MS CF [signature] AO. ZE ML
 WF IS [signature] [signature] LH. KC RJ MS Curaf
 [signature] [signature]

[signature]

UTKAST

Avtal om Medborgarinstitutets utbildningsverksamhet inom den fria bildningen

Mariehamns stad och övriga kommuner på Åland har idag ingått avtal om utbildningsverksamhet inom den fria bildningen som bedrivs inom Medborgarinstitutet. Avtalet gäller från och med den 1.1.2024 till och med den 31.12.2027. Därefter med 5 års intervall i paritet med stadens avtal med landskapsregeringen.

- 1 § Detta avtal har uppgjorts mellan Mariehamns stad (nedan kallad staden) och undertecknad samarbetskommun (nedan kallad kommunen).
- 2 § Avtalet avser kommunens köp av utbildningstjänster i stadens bildningsnämnds regi inom Medborgarinstitutets verksamhetsområde.
- 3 § Medborgarinstitutets utbildningskurser ska erbjudas vuxna personer, i huvudsak boende på Åland, möjligheter till allmänbildande utbildning och en meningsfull sysselsättning på fritiden i nära anslutning till hemorten.

Åldersgränsen för att delta i utbildningskurser är 16 år, undantaget kurser som specifikt erbjuds för en vuxen tillsammans med ett barn.
- 4 § Staden är huvudman för tjänsten där Medborgarinstitutet upprätthåller och ansvarar för förvaltning och ekonomi.
- 5 § Kommunens invånare har rätt att anmäla sitt intresse till vilken kurs som helst.
- 6 § Staden fakturerar den fria bildningens verksamhetskostnader av övriga kommuner till den del som inte täcks av Ålands landskapsregering enligt avtal gällande landskapsfinansiering av Medborgarinstitutet i Mariehamn.

Kostnaderna för den fria bildningen fördelas mellan samtliga kommuner per kommuninvånare över femton år enligt föregående års slutgiltiga statistik från ÅSUB.
- 7 § Staden fakturerar kommunandelen årligen i två rater, inom maj respektive oktober.
- 8 § Staden arbetar för en mer jämbördig fördelning av kurser över hela Åland genom gemensam regionvis kursplanering i samråd med kommunernas tjänstemän (kultur, bibliotek, fritid eller annan utsedd person)
- 9 § Detta avtal gäller från och med den 1.1.2024 till och med den 31.12.2027. Därefter med 5 års intervall i paritet med stadens avtal med landskapsregeringen.
- 10 § Detta avtal kan från vardera avtalsparten skriftligen sägas upp, likväl så att det kan uppsägas att upphöra endast vid utgången av ett läsår. Uppsägningstiden är ett (1) år. Om landskapsregeringen säger upp avtalet om Medborgarinstitutet med staden i förtid upphör avtalen mellan kommunerna och staden vid samma tidpunkt.
- 11 § Tvister föranledda av detta avtal löses i första hand genom förhandling mellan kommunerna. Om kommunerna inte når samförstånd, ska ärendet avgöras som ett förvaltningstvistemål hos Ålands förvaltningsdomstol.

MÖTESANTECKNINGAR

Datum
21.03.2023Vår referens
BildningssektornBeteckning/Dnr
MHSTAD/454/2023

Er referens

Ålands kommuner
Kommunförbundet

Möte om Medborgarinstitutet, Minnesanteckningar

Mötet hölls på Medborgarinstitutet 21.03.2023.

Mikael hälsade alla välkomna och Johanna berättade om Medis verksamhet.

Medis skall producera 7500 timmar/läsår enligt avtalet med Landskapet och enligt det nya avtalet med Landskapet så kommer pengarna att gå direkt till Mariehamns stad i stället för via kommunerna.

(Mikael Rosbäck = MR och Johanna Kyander = JK)

Åsikter och tankar som framkom på mötet:

- Det borde finnas en tydligare gränsdragning vilka kurser som skall anses som allmännyttiga och vilka som skall anses som mera självförverkligande/fritidsverksamhet. Kanske en del av Medis kurser i stället borde gå under föreningsverksamhet och inte vara kurser på Medis. Gränsdragningen mellan olika former av kurser ansågs även komplicerad. Eventuellt skulle man kunna ha högre avgift på de kurser som mera anses som fritidsverksamhet. Diskussion uppkom också kring de föreningar (i nuläget körer och en orkester) som stöds av Medis och mötesdeltagarna ansåg att de här föreningarna borde vara fristående från Medis.
- I avtalet med Landskapet anges att den fria bildningen gäller för personer från 18 år men flera av kommunerna vill gärna hålla kurser även för barn och ungdomar. Framför allt är skärgårdskommunerna positiva till barn- och ungdomskurser. Ett tillsynsansvar tillkommer när man håller barn- och ungdomskurser och vad det innebär bör utredas.

JK informerade att Medis kommer att hålla ett möte med Landskapets kulturansvariga för att se vilka möjligheter det finns att ansöka om anslag för barn- och ungdomskurser på Medis.

- Det är svårt som kommun att få reda på kurskostnaderna. Man vill man veta vad man betalar för och ha en tydlig bild av vad som är grunden för finansieringen. Det skulle behövas ett system där fördelningen av kostnaderna kommer närmare det faktiska nyttjandet. Det är viktigt för kommunerna att få reda på antal kurstimmar i stället för antal kurser som kommuninvånare deltagit i.

När året är slut borde man göra en slutjustering och betala tillbaka till kommunerna om Medis har ett överskott. Det borde införas en ekonomisk justeringsmekanism i avtalet mellan Medis och samarbetskommunerna.

- De flesta kommuner går mot tuffare tider och kommer att få det ekonomiskt svårare. Då är det de lagstadgade som går i första hand och eftersom inte Medis hör dit så kommer säkert överväganden om att gå ur Medis. Under budgetarbetet borde det finnas någon form av kommunikation med samarbetskommunerna.
- Medis håller nu på att införa ett nytt kursbokningssystem (E-kurs) där det kommer att bli enklare att få fram statistik över de olika kurserna och antal kurstimmar mm. Då blir det lättare att hålla kommunerna informerade tex om hur många kurstimmar som hållits i respektive kommun. Under 2022 hölls 12 060 kurstimmar och målet är att närma sig det avtalade antalet timmar. Från 2024 bör Medis ha fått en mera balanserad verksamhet och via det nya kurssystemet kunna leverera exaktare statistik.
- Hyrorna på de olika lokalerna som Mediskurserna hålls i diskuteras. Kan man tex koppla lokalkostnader till respektive kurs och justera kursavgifterna bl a utifrån detta men också ta kursledarens lön, reseersättning mm i beaktande för att få en mer rättvis kostnad?
- Kontaktpersonerna i kommunerna, speciellt i skärgårdskommunerna, är viktiga och arbetsuppgifter och arvoderingen bör ses över. MR ansåg att det borde vara Medis rektor som bestämmer över arbetsordningen för kontaktpersonerna. JK framförde att det är till stor nytta om kommunerna utser kontaktpersoner som är knutna till kommunen och som är välinformerade vad gäller kommunernas verksamhet, exempelvis bibliotekarier.
- En mötesdeltagare menade att Medis eventuellt konkurrerar med till tex gym, och andra som håller i kurser för motion, kultur mm. Den allmänna uppfattningen var snarare att Medis är ett komplement.
- Kostnadsrättvisa borde vara nyckelordet för det nya avtalet. Det borde göras tydliga ekonomiska underlag som gör det lätt att följa konsekvenserna. Det viktiga är att fördelningen mellan staden och kommunerna blir bra.
- JK och MR framhöll att Medis kommer att vara kostnadseffektiva och "slimma" sitt utbud och bl a ta bort en hel del individuella kurser. Medis kommer också att försöka utöka antalet deltagare på kurser där det finns möjlighet att göra det samt att producera ett timantal som ligger närmare det avtalade.
- MR frågade om uppsägningstiden på avtalet och uppsägningstiden på ett år ansågs bra. Kunde eventuellt vara längre. Borde skrivas in i avtalet att om Landskapet säger upp avtalet så bör Medis säga upp det direkt med samarbetskommunerna.

- MR frågade också om vi kan skjuta på att justera summan i avtalet till 2024 men det blev överenskommet att vi följer det nuvarande avtalet och justerar summan i år.
- JK sade att det är viktigt att alla samarbetskommuner blir synliga när Medis gör reklam för sig och sina kurser. Det är också viktigt att Mariehamns stad/Medis för en dialog med samarbetskommunerna.

Nästa steg blir nu att Mariehamns stad tar fram ett nytt avtal och skickar ut på remiss till kommunerna. Tidsplanen är att det skall finnas ett nytt avtal från 1.1.2024.

Bosatta på Åland i åldern 15 år och uppåt som utgångspunkt för beräkning av Medis kostnader för kommunerna

Kommun	Antal inv 15 år- (ÅSUB)	Andel av Ålands befolkning	KOSTNAD PER KOMMUN enligt budgetförslag 2024	JÄMFÖRELSE Fakturering 2023
Brändö	450	1,48 %	7 315,82	8 996,72
Eckerö	939	3,09 %	15 289,01	17 569,78
Finström	2 588	8,52 %	42 138,39	47 700,07
Föglö	504	1,66 %	8 206,24	9 270,86
Geta	507	1,67 %	8 255,09	9 196,10
Hammarland	1 628	5,36 %	26 507,46	29 731,55
Jomala	5 610	18,48 %	91 343,27	98 914,10
Kumlinge	306	1,01 %	4 992,55	5 906,44
Kökar	223	0,73 %	3 630,94	4 585,59
Lemland	2 131	7,02 %	34 697,42	37 756,33
Lumparland	360	1,19 %	5 861,60	6 878,38
Saltvik	1 793	5,91 %	29 194,03	33 021,21
Sottunga	111	0,37 %	1 807,33	2 018,66
Sund	1 001	3,30 %	16 298,50	19 090,00
Vårdö	451	1,49 %	7 343,28	8 124,46
Mariehamn	11 757	38,73 %	191 447,04	
			494 327,95	

AVTAL

gällande landskapsfinansieringen av Medborgarinstitutet i Mariehamn

Mariehamns stad och Ålands landskapsregering (nedan LR) har idag ingått avtal om landskapsfinansieringen av Medborgarinstitutet i Mariehamn (nedan Medis). Parterna har enats om följande, förutsatt att Ålands lagting beviljar tillräckliga medel:

1. Detta avtal gäller för perioden 1.1. 2023 -31.12.2027. Därefter förnyas avtalet vart femte år, förutsatt att parterna når samförstånd om detta.
2. Medis planerar och förmedlar ett brett utbud av allmänbildande kurser för invånarna på Åland. Deltagande i kurserna är inte bundet till kursdeltagarens hemkommun.
3. LR utbetalar ett årligt verksamhetsstöd till Medis. Stödet betalas i en rat utan särskild ansökan till Mariehamns stad inom januari månad. Den första utbetalningen enligt detta avtal sker i januari 2023.
4. Landskapsstödet för år 2023 är 202 500 euro. För resterande år avrundas utbetalningen till två decimaler.

Beräkningsgrunden för innevarande avtalsperiod är följande: a)

Godkänt antal undervisningstimmar/år: 7 500

b) Uppskattad kostnad/undervisningstimme: 67,50 euro. Beloppet indexjusteras årligen enligt prisindex för den kommunala basservicen (Åsub). Första indexering görs för 2024 års uppskattade timkostnaden.

c) Landskapsstödet utgör 40 % av totalbeloppet a) * b) i enlighet med tidigare landskapsandel för samma ändamål.

Landskapsstödet är ett årligt maximibelopp för avtalsperioden och beräknas alltså enligt följande: det maximala antalet undervisningstimmar 7500 h * timkostnaden 67,50 euro* årlig indexering * ersättningsprocent 40.

I det fall antalet faktiskt hållna undervisningstimmar understiger 7 500 timmar/år med mera än 50 timmar justeras landskapsstödet så, att skillnaden mellan 7 500 timmar och det faktiskt hållna antalet timmar dras av från landskapsstödet därpå följande år, eller återbetalas om avtalet inte förnyas.

5. Redovisning av Medis verksamhet samt årliga undervisningstimmar tillställs LR årligen då Mariehamns stad har fastställt sitt bokslut.

6. Förutom ett årligt stöd till kursverksamheten kan särskilda utvecklingsprojekt inom Medis beviljas landskapsstöd. Detta sker efter särskild prövning av LR. Ansökan inlämnas i samband med att landskapsregeringens budgetberedning inför följande budgetår inleds (maj-juni).
7. Medis och kommunerna har ett särskilt avtal gällande tillgången till kursutbudet och ersättningen för detta. Sistnämnda beräknas utifrån invånarantalet i respektive kommun.
8. Tvist med anledning av avtalet avgörs i första hand som förvaltningstvistemål vid Ålands förvaltningsdomstol och i andra hand vid Ålands tingsrätt, såvida parterna inte kan enas genom förhandlingar sinsemellan.
9. Detta avtal finns i två likalydande exemplar, ett för vardera parten. Avtalet kan sägas upp av någondera parten med tolv månaders uppsägningstid, räknat från utgången av uppsägningsmånaden. Avtalet kan justeras under pågående avtalsperiod, under förutsättning att bägge parter godkänner ett sådant förfarande.

Mariehamn 25.1.2023

Annika Hambrudd
Minister

Jan-Ole Lönnblad
Kulturchef

Henrik Boström
Ordförande, bildningsnämnden

Mikael Rosbäck
Bildningschef

Avtal om Medborgarinstitutets utbildningsverksamhet inom den fria bildningen ****UTKAST****

Mariehamns stad och övriga kommuner på Åland har idag ingått avtal om utbildningsverksamhet inom den fria bildningen som bedrivs inom Medborgarinstitutet. Avtalet gäller från och med den 1.1.2025 till och med den 31.12.2027. Därefter med 5 års intervall i paritet med stadens avtal med landskapsregeringen.

- 1 § Detta avtal har uppgjorts mellan Mariehamns stad (nedan kallad staden) och undertecknad samarbetskommun (nedan kallad kommunen).
- 2 § Avtalet avser kommunens köp av utbildningstjänster i stadens bildningsnämnds regi inom Medborgarinstitutets verksamhetsområde.
- 3 § Medborgarinstitutets utbildningskurser ska erbjuda vuxna personer, i huvudsak boende på Åland, möjligheter till allmänbildande utbildning och en meningsfull sysselsättning på fritiden i nära anslutning till hemorten.

Åldersgräns för att delta i utbildningskurser är 16 år, undantaget kurser som specifikt erbjuds för en vuxen tillsammans med ett barn.
- 4 § Staden är huvudman för tjänsten där Medborgarinstitutet upprätthåller och ansvarar för förvaltning och ekonomi.
- 5 § Kommunens och stadens invånare har rätt att anmäla sitt intresse till vilken kurs som helst. Personer som inte har hemkommun på Åland har rätt att delta i kurser till ett förhöjt kurspris.
- 6 § Staden fördelar fria bildningens verksamhetskostnader på samtliga kommuner inkl Mariehamn till den del som inte täcks av Ålands landskapsregering enligt avtal gällande landskapsfinansiering av Medborgarinstitutet i Mariehamn och av kursavgifter och andra intäkter kopplade till den fria bildningen.
Av de kvarstående kostnaderna fördelas 20% mellan samtliga kommuner inkl Mariehamn per kommuninvånare över femton år enligt föregående års slutgiltiga statistik från ÅSUB.
80% fördelas utgående från varje invånares deltagande i förverkligade kurser beräknade enligt antal lektioner inom den fria bildningen under föregående kalenderår. Deltagarens angivna hemkommun i systemet e-kurs under december månad används som grund för fakturering.
Kostnaderna för Medborgarinstitutets verksamhet slutregleras efter bokslut.

Staden fakturerar kommunandelarna årligen i två rater, inom maj respektive oktober.
- 7 § Medborgarinstitutet har verksamhet över hela Åland och arbetar för en jämbördig fördelning av förverkligade kurser ute i kommunerna, ett Medis för alla.
Samarbetskommunerna utser en kontaktperson som planerar kurser i den egna kommunen i samråd med Medborgarinstitutets biträdande rektor. Kontaktpersonerna

förväntas planera minst 5 kurser per termin och för detta betalar Medborgarinstitutet ut en ersättning om 2000 EUR/år. Ersättningen utbetalas till respektive samarbetskommun.

Ifall färre kurser än 10 planerats betalas ersättning ut enligt antal planerade kurser. En kurs motsvarar 200 EUR.

Därtill kallar rektor representanter från kommunerna till samarbetsmöten två gånger per år i samband med uppgörande av bokslut och budget.

8 § Detta avtal gäller från och med den 1.1.2025 till och med den 31.12.2027. Därefter med 5 års intervall i paritet med stadens avtal med landskapsregeringen.

9 § Detta avtal kan från vardera avtalsparten skriftligen sägas upp, likväl så att det kan uppsägas att upphöra endast vid utgången av ett läsår. Uppsägningstiden är ett (1) år. Om landskapsregeringen säger upp avtalet om Medborgarinstitutet med staden i förtid upphör avtalen mellan kommunerna och staden vid samma tidpunkt.

10 § Tvister föranledda av detta avtal löses i första hand genom förhandling mellan kommunerna. Om kommunerna inte når samförstånd, ska ärendet avgöras som ett förvaltningstvistemål hos Ålands förvaltningsdomstol.

KALKYL FÖR FÖRSLAG TILL MEDIS-SAMARBETSAVTAL FRÅN 1.1.2025

05.11.2024/EL, Cvs

Kalkylen baserar på befolknings- och nyttjandestatistik för 2023 och de totala kostnaderna för fria bildningen i bokslutet för 2023 inkl indexförhöjning med avdrag för landskapsfinansiering.

Kursavgifter och andra relaterade intäkter = EUR 842 531,26

Den verkliga kommunandelen för 2025 kommer att basera på befolknings- och nyttjandestatistik för 2024 samt på bokslutet för 2024.

	Befolkning 2023 15-90 år	Andel om den enbart baseras på befolkning 15-90 år	Fasta kostnader		Nyttjande som andel kursstimmar totalt 2023 (92 542 vt)	Rörlig kostnad		Total kommunandel för 2025 beräknad utifrån bokslut 2023 och kostnadsfördelning 20 % fasta och 80 % rörliga
			utifrån befolkning "Tillgång till Mediskurser"	20 %		kostnad baserad på nyttjande 2023	80 %	
842 531,26 €								
Brändö	1,54 %	13 003,87 €	2 600,77 €	20 %	1,11 %	7 452,90 €	10 053,68 €	
Eckerö	3,19 %	26 870,24 €	5 374,05 €	20 %	3,74 %	25 229,18 €	30 603,23 €	
Finström	8,47 %	71 388,58 €	14 277,72 €	20 %	7,36 %	49 638,32 €	63 916,04 €	
Föglö	1,66 %	13 999,06 €	2 799,81 €	20 %	1,99 %	13 424,14 €	16 223,96 €	
Geta	1,65 %	13 866,37 €	2 773,27 €	20 %	1,75 %	11 808,02 €	14 581,30 €	
Hammarland	5,32 %	44 816,90 €	8 963,38 €	20 %	4,81 %	32 414,20 €	41 377,58 €	
Jomala	17,84 %	150 274,30 €	30 054,86 €	20 %	12,01 %	80 951,63 €	111 006,49 €	
Kumlinge	0,99 %	8 359,63 €	1 671,93 €	20 %	0,75 %	5 042,60 €	6 714,53 €	
Kökar	0,83 %	6 999,53 €	1 399,91 €	20 %	0,61 %	4 129,70 €	5 529,60 €	
Lemland	6,62 %	55 764,04 €	11 152,81 €	20 %	4,55 %	30 656,57 €	41 809,37 €	
Lumparland	1,24 %	10 449,54 €	2 089,91 €	20 %	1,21 %	8 133,61 €	10 223,52 €	
Saltvik	5,78 %	48 664,99 €	9 733,00 €	20 %	4,05 %	27 320,10 €	37 053,10 €	
Sottunga	0,37 %	3 085,10 €	617,02 €	20 %	0,11 %	728,34 €	1 345,36 €	
Sund	3,33 %	28 031,30 €	5 606,26 €	20 %	2,94 %	19 848,70 €	25 454,96 €	
Vårdö	1,54 %	13 003,87 €	2 600,77 €	20 %	0,57 %	3 816,66 €	6 417,43 €	
Mariehamn	39,64 %	333 953,94 €	66 790,79 €	20 %	52,44 %	353 430,31 €	420 221,10 €	
		842 531,26 €	168 506,25 €	20 %	674 025,01 €	674 025,01 €	842 531,26 €	

Samarbetskommunernas kostnadsandelar för Medisverksamheten 2024 enl. avtalet 2008

Samtliga kommuner

Mariehamns andel 2023

Kommunandelar 2023 338 268,08 €

477 540,00 €

KPI (medeltal år 2023) 7,90

26 723,18 €

2024 års kostnadsandelar totalt

364 991,26 €

477 540,00 €

EEL/CVS 9.9.2024 _Korr 26.9.2024

* Reviderad enligt korrigerad beräkning.

Kommun	Invånarantalet 18-79 år	Procentuell andel av inv i kommundelen	Netto- deltagare 2023	Netto- deltagare %	Rat 1/2 (juli)		Rat 2/2*		SLUTSUMMA*	
					Utskickad i juli 2024	Skickas ut i okt-nov 2024	Baserad på inv ant (%) inkl index justering	Baserad på inv ant (%)		
Brändö	363	2,67 %	39	1,72 %	4 137,20 €	5 601,27 €	9 738,47 €			
Eckerö	713	5,24 %	92	4,05 %	8 126,23 €	11 001,94 €	19 128,17 €			
Finström	1 878	13,80 %	177	7,80 %	21 404,01 €	28 978,46 €	50 382,48 €			
Föglö	370	2,72 %	42	1,85 %	4 216,98 €	5 709,28 €	9 926,26 €			
Geta	370	2,72 %	49	2,16 %	4 216,98 €	5 709,28 €	9 926,26 €			
Hammarland	1 200	8,82 %	119	5,24 %	13 676,68 €	18 516,59 €	32 193,28 €			
Jomala	4 051	29,78 %	283	12,47 %	46 170,21 €	62 508,92 €	108 679,13 €			
Kumlinge	232	1,71 %	29	1,28 %	2 644,16 €	3 579,87 €	6 224,03 €			
Kökar	183	1,35 %	22	0,97 %	2 085,69 €	2 823,78 €	4 909,47 €			
Lemland	1 510	11,10 %	124	5,46 %	17 209,83 €	23 300,04 €	40 509,87 €			
Lumparland	263	1,93 %	23	1,01 %	2 997,47 €	4 058,22 €	7 055,69 €			
Saltvik	1 320	9,70 %	96	4,23 %	15 044,35 €	20 368,25 €	35 412,60 €			
Sottunga	84	0,62 %	6	0,26 %	957,37 €	1 296,16 €	2 253,53 €			
Sund	750	5,51 %	62	2,73 %	8 547,93 €	11 572,87 €	20 120,80 €			
Vårdö	318	2,34 %	21	0,93 %	3 624,32 €	4 906,90 €	8 531,22 €			
Totalt	13 605		1 184	52,16 %	155 059,41 €	209 931,85 €	364 991,26 €			
Mariehamn	8 937	39,65 %	1 086	47,84 %			477 540,00 €			
Totalt	22 542		2 270	100,00 %			842 531,26 €			

